שמאל – ימין

מר דויד בן־גוריון ועוזריו חזרו בימים האחרונים פעמים אחדות על הטענה המוחצת כי העולם הזה לוקח חלק מרכזי במאבק על הפרשה מתוך שאיפה „להרוס את מפא"י". כן הדברים מסתברי ש ש להסל במהרה את לבון, כן יעלה בידי העולם הזה, ומרעיו בעתונים האחרים, ל בצע הרי סה זו.

לא נתווכח הפעם על הערכת כוחנו. אין העולם הזה לוחם במפא"י — הוא לוחם בדיקטאטורה. אך הישאני כי יש כאן קודם כל טעות ביחס להערכת יכולתנו. העולם הזה אינו מסוגל לחרוס את מפא"י. לפי שעה אין בכלל כוח במדינה המסוגל לעשות זאת.

רק איש אחד מסוגל בימים אלה להרוס את מפא"י: דויד בן־גוריון.

הוא מסוגל לכך, וכיוצ הוא מקריש למלאכה זו את מיטב זמנו, מרצו ויוזמתו.

הנני, העומדים מן הצד, לא נותר אלא לשאול: האם הריסת מפא"י בידי בן־גוריון תביא ברכה למדי נה, או תזיק לה?

★ ★ ★

ה פרישה הריסת מפא"י? במצב הנ מהי פ רושה: כיום הכיפלגה, כתוצ אה מן האולטימאטום של ראש־הממשלה בתפשה של־ערב־פרישה.

נניח, לצורכי הדיון, את התהליך הבא:

אם יצליח ראש־הממשלה להרוס את לבון מן ההסתדרות, או לגרשו מן המפלגה, יהיה כוח מכריע לבון כל היכולות במפא"י התומ לים בעקרונות הס ציאליזם או הנוטים ב יחס חיובי לברית־המועצות. או המתנגדים לקו טאטוריה של בן־גוריון. ועדיין.

מה יהיה מספרם האמיתי יהיה תלוי ב מידת הנאמנות שיגלו נציגי המוסדות בהמוני הפועלים. אך הפוטנציאל המתנגד אינו קטן בותו.

מחשבת הפרישה חשובה יותר מזו אשר תמוקם הסתדרות הסוציאליסטית.

גרעין המיע ט הוא אידיאולוגי בן־גוריון יביא בהכרח להקמת מפלגה חדשה, גדולה ומאוחדת של השמאל — בתוכה פועלי ישראל בטוחני האמיתי של השמאל יצטר רפו אליה מספים ואחדותהקמב זה. יהיו מא הדות בה זו הפעם הראשונה, שלוש התנו עות הקבוצתיות הגדולות.

מבלעדי זו תחיה מפלגת חרות מוסקבהדות, וחיא תשלוט במעבר כוונה. היא לא תוכל לחיות שו תצה בממשלה, בה ישלטו נערי החצר של בן גוריון, בעזרת קוא ליציה עם יחודות ימניים אחרים.

ברגע זה יש ספק רב אם תהליך זה איננו יתגשם. המפלגה אינה רוצה בפילוג, ורוב עסקניה גם אינם רוצים בדיקטאטורה של אביר־על־סוס־לבן. יתכן מאוד כי יעלה בידי רוב זה להכניע את בן־גוריון ולהכ ריחו לסגת. אך הפילוג אפשרי — ועלינו לתת את דעתנו עליו.

★ ★ ★

תוצאה הראשונה של ריכוז ה שמאל היא זו: בפעם הראשונה מאז קום המדינה לא תהיה מפלגת־השלטון בממשלה גם מפלגת השלטון־בהסתדרות.

זו מהפכה ממש.

משך תריסר שנים סבלה המדינה מכך שהשלטון בהסתדרות והשלטון במדינה היו, למעשה, היינו הך. ההסתדרות לא יכלה למלא את תפקידה העיקרי: לייצג את האינ טרסים של המעמד העובד כלפי המדינה. לעתים היה נדמה כי ההסתדרות שוב אינה אלא זרוע נבצעת של הממשלה — גיף המקבל פקודות, המרסן את המוני הפועלים.

במדינת ישראל כמעט ואין מלחמת־מעמ דות מן הסוג המקובל במישטר קאפיטאליס טי סדיר. חלוקת ההכנסה הלאומית בין המעמדות אינה נקבעת על־ידי מלחמה בין בעלי־הון ועובדים, אלא על ידי הממשלה.

חממשלה קיבעת את השכר הי אמיתי של העובדים באמצ דרכים שונות: עלידי זיוף מדד יוקר ה מחיה, מתן סובסידיות למוצרים, הטלת מיסים שונים ועוד.

כאשר ההסתדרות אינה יכולה להילחם נגד הממשלה, זהו מצביש. הוא ניטל מן המעמד העובד — הרוב הגדול של אוכלוסי המדינה — אפשרות להילחם על זכויותיו.

פילוג מפא"י יביא להפרדת הי

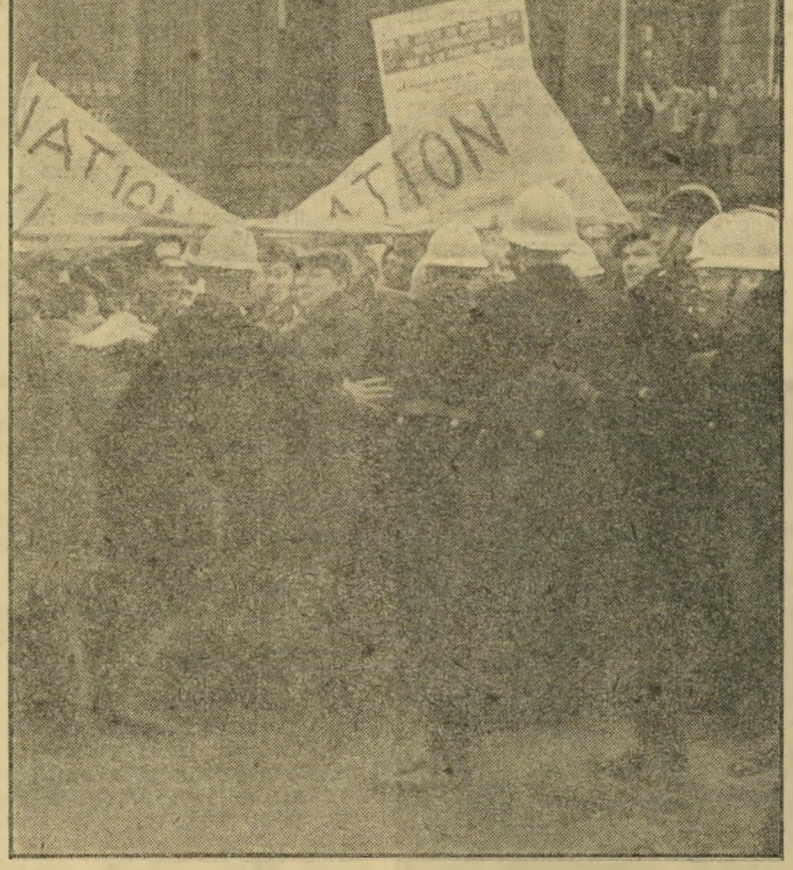

הקזוז של בלגיה – האם ישפיע על הפרשה?

רשויות. ההסתדרות שוב תהיה גוף עצמאי, לוחם ותומס.

★ ★ ★

ת היה זאת גם מהכה לגבי התפתחות הדמוקראטיה בישראל. יתכן כי זה חשוב עוד יותר.

מזה תריסר שנים גוברת והולכת האדי שות של אזרחי ישראל בעניני הציבור. גובר והולך הבוז למפלגות הקיימות. אפילו גיפים הדשים נתקלים בחומה כמעט־אטומה של לא־אכפתיות בקרב הגוער.

אחת הסיבות לכך היא שבתרי סר שנים אלה כמעט ולא היה ויכוח של ממש במדינה. עניינים חוניים ביותר לאזרח — כגון ערך משכורתו, גובה מיסיו ומאה עני נים אחרים הנוגעים לחיי היומיום שלו — מוכרעים בחשאי, ללא וי כוח, בשיחה פרטית בין פלוני, איש מפא"י בממשלה, לבין אי מוני, איש מפא"י בהסתדרות.

במרוצת הימים התעמקה בלב הגוזרה ההרגשה כי כל הוויכוחים הנשמעים בשוק הפוליטי אינם אלא כוזבים, אינם נוגעים אלא לעניינים של מה־בכך. החיכוחים האמי תיים כלל אינם מגיעים אל הציבור.

הפיכת ההסתדרות לסניף ממשלתי, כמו בארצות הפאשיזם, מחד גיסא, ובארצות ה דמוקראטיה העממית, מאידך גיסא, מוכרחה להוביל למשטר טוטאליטארי.

בישטר הקיים במדינה, רק ה הסתדרות יכולה להוות ריכוז־כי חות המסוגל לעמוד מול ריכוז הכוחות במנגנון הממשלתי. כאשר שני ריכוזים אלה הופכים לאחד, תלויה הדמוקראטיה על בלימה.

זהו תוכנם האמיתי של דברי לבון על סכנת ה„אטאטיזם" — הממשלתיזם של בן־גוריון וגורביו. אדם פחות זהיר ועדין היה קורא לילד בשם אחר: טוטאליטריזם.

★ ★ ★

א טאטיזם, טוטאליטאריזם — מישהו יכול היה להתפתות ולהשתמש בשם מפחיד עוד יותר: פאשיזם.

הפאשיזם הוא אטאטיזם פלוס משחו. מה? השקפת־עולם לאומי נית, מיליטריסטית, אימפריאליס טית.

השקפת־עולם זו קיימת בחוגים המלוכ דים סביב בן־גוריון. מעולם לא הסתירו נערי החצר כי, לדעתם, המלחמה נגד הער בים היא מלחמת־צח, וכי יש לרכז את כל כוחות האומה בחזית המלחמה הזאת. מכאן מדיניות־תוץ עקבית והגיונית: האוריינ טציה על החוגים הקולוניאליים והאימפריא ליסטיים במערב, מיבצע־סיני, כור אטומי.

פילוג מפא"י והקמתה של מפלגת העבודה הישראלית יכשירו את הקרקע לביסוס האי דיאולוגיה הנגדית: האוריינטציה על עמי אפראסיה, הנייטראליזם, ההתקשרות עם החו גים המתקדמים בעולם ובמערב, היוזמה לשלום במרחב. אפילו אין הדברים מגו בשים כהגע אצל לבון, הרי יוכרח ללכת בדרך זו, בתוקף ההגיון של המצב.

תחיה זאת אופוזיציה בתוך המישטר, לא נגדו. אבל תהיה זאת, בפעם הראשונה, אופוזיציה של ממש — שמאל נגד ימין, כוח נגד כוח, השקפה נגד השקפה.

★ ★ ★

א חרי שנות הקיפאון והאכזבה, רבה הנטיה להתייחס לאפשרות זו בספקי מיות ובאי־אמונה. המסוגלת תנועת־העבודה העברית לקום לתחיה? התחיינה עצמות יבשות אלה?

כאיש רצה כוח עליון לטשטש על פרצים של קטנוניות־האומה, כאו המאורעות בבלגיה.

כאבק הטורדים המפריעים נגד הדיכ י של המנגנון הממשלתי אנו נקורר רק הערי צה, אם גם תשובה, האם לא התעוררו עו בו המלכה האידיאלית מהה? האם לא למרות כרגע לכך לטובה, ומאיר בארצות המערב.

ישנם מהתנועת המפלגה דים את עבודתם המסורים את המפלגה, הי קראים החיקה. אידיאל בלבה חם בו השנה חזון. הם מהמרים בישון בהיותם האם יעודדו הוי עמוק בצי מהתנועות התרבותן, וכמרכז עישור של מישתיתפות.

★ ★ ★

אבל יש פשרות: רקע לאירועים מן הסוג הבלגי: אפשר לשאול את בצפון תל־אביב עד הר הצופים, במעברות עמישב ובקיבוצי־גבול תחיה השאלה עצמה מגוחכת.

יש באזור בירושלים הרחב — הבורגנות של אנשי הבנקאות של הקיבוצים הכפר לים, של מבוגרי „הסבונית הלאומית". כל אלה כרוכים כיום בגלגל של בן־גוריון, פוש ודיין. הם מרגישים באפס טינקט עליון כי זהו היתון החדש — הרוצה להרוס את ההסתדרות, ואשר הארץ החדש הוא שוברו הסר־המעצורים.

אולם יש בארץ גם פרוליטריון — מאות אלפים החיים במשפחת משפחתית של 200 לירות ופחות, הכפופים כל אגורה, שאין ידם משגת לקנות עתון או ללכת לקולנוע. באחד היומים יקומו המונים אלה, כפי שעשו המוני בלגיה. מפלגת־שמאל אמיתית, תוקפנית וליחמת, תמצא בהם בסיס איתן לאלטרנטיבה שלטונית.

★ ★ ★

והי התמונה העומדת השבוע לעיני כל בר־דעת במדינה. היא מהלכת אימים על החוגים המרכזיים במפא"י, ומרפיצה אותם לעשות את הכל למען כשרה. היא קוסמת לחוגי השמאל, המכינים את עצמם לכל מיקרה העשוי לבוא. רק נערי־החצר של ביגיע, שהם חובבים הסרי מבט פוליטי, מתעלמים נימנה בקלות־ראש.

יתכן מאוד שלא תתגשם. מוחות חזקים פועלים ברגע זה למניעתה. אך עצם העובדה שיכלה לעלות כאפשרות מעשית, מוכיח מה אדירה השיבותה של פרשת־לבון, לעיצוב דמות המדינה.

מאת אורי אבנרי